

QUICKSCAN GGNET TERREIN APELDOORN

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

31 OKTOBER 2017

Contactpersonen

C.E. ONNES MSC

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
1.3	Verbouwing panden	5
1.3.1	Locatie	5
1.3.2	Activiteiten	13
1.3.3	Uitvoeringsperiode	15
2	WETTELIJK KADER	16
2.1	Wet natuurbescherming	16
2.2	Gebiedsbescherming	16
2.3	Soortbescherming	18
3	GEBIEDSBESCHERMING	21
3.1	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	21
3.2	Mogelijke effecten	21
4	SOORTBESCHERMING	22
4.1	Inleiding	22
4.2	Voorkomen beschermde soorten in relatie tot werkzaamheden	22
4.2.1	Zoogdieren	22
4.2.2	Vogels	23
4.2.3	Amfibieën en reptielen	25
4.2.4	Vissen	25
4.2.5	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	25
4.2.6	Vaatplanten	25
4.3	Overtreding verbodsbepalingen	25
4.3.1	Mogelijke overtredingen	25
4.3.2	Vogelrichtlijn	27
4.3.2.1	Opzettelijk Doden of vangen	27
4.3.2.2	Opzettelijk nesten, rustplaatsen of eieren vernielen (Vogelrichtlijn)	27
4.3.2.3	Opzettelijk verstoren (Vogelrichtlijn)	27

4.3.3	Overige Europees beschermde soorten	28
4.3.3.1	Opzettelijk doden of vangen	28
4.3.3.2	Opzettelijk verstoren	28
4.3.3.3	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	28
4.4	Conclusie & aanbeveling	28
4.4.1	Conclusie	28
4.4.2	Nader onderzoek	29
4.4.3	Werkzaamheden die wel uitgevoerd kunnen worden	29
5	GERAADPLEEGDE BRONNEN	31

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is voornemens om vier leegstaande panden op het terrein van GGnet Apeldoorn om te vormen voor opvang, begeleiding en tijdelijke huisvesting. Het gaat hierbij om de panden de Voorde, de Strenghe, de Kapel en de Bakkerij. De betreffende panden zijn momenteel niet in gebruik (m.u.v. de Bakkerij) en zijn gedeeltelijk in zeer slechte staat door kapotte daken, lekkages et cetera . Om de panden bewoonbaar te maken zijn renovatiewerkzaamheden en herstelwerkzaamheden noodzakelijk. Tevens worden er twee identieke nieuwe panden gebouwd, zie Figuur 8 en Figuur 9, die de locatie en het voorgenomen ontwerp tonen.

Om een beeld te brengen of er mogelijk sprake kan zijn van effecten op beschermde natuurwaarden is er een QuickScan soortbescherming uitgevoerd. Het kader voor deze toets wordt gevormd door de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt onder meer de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet.

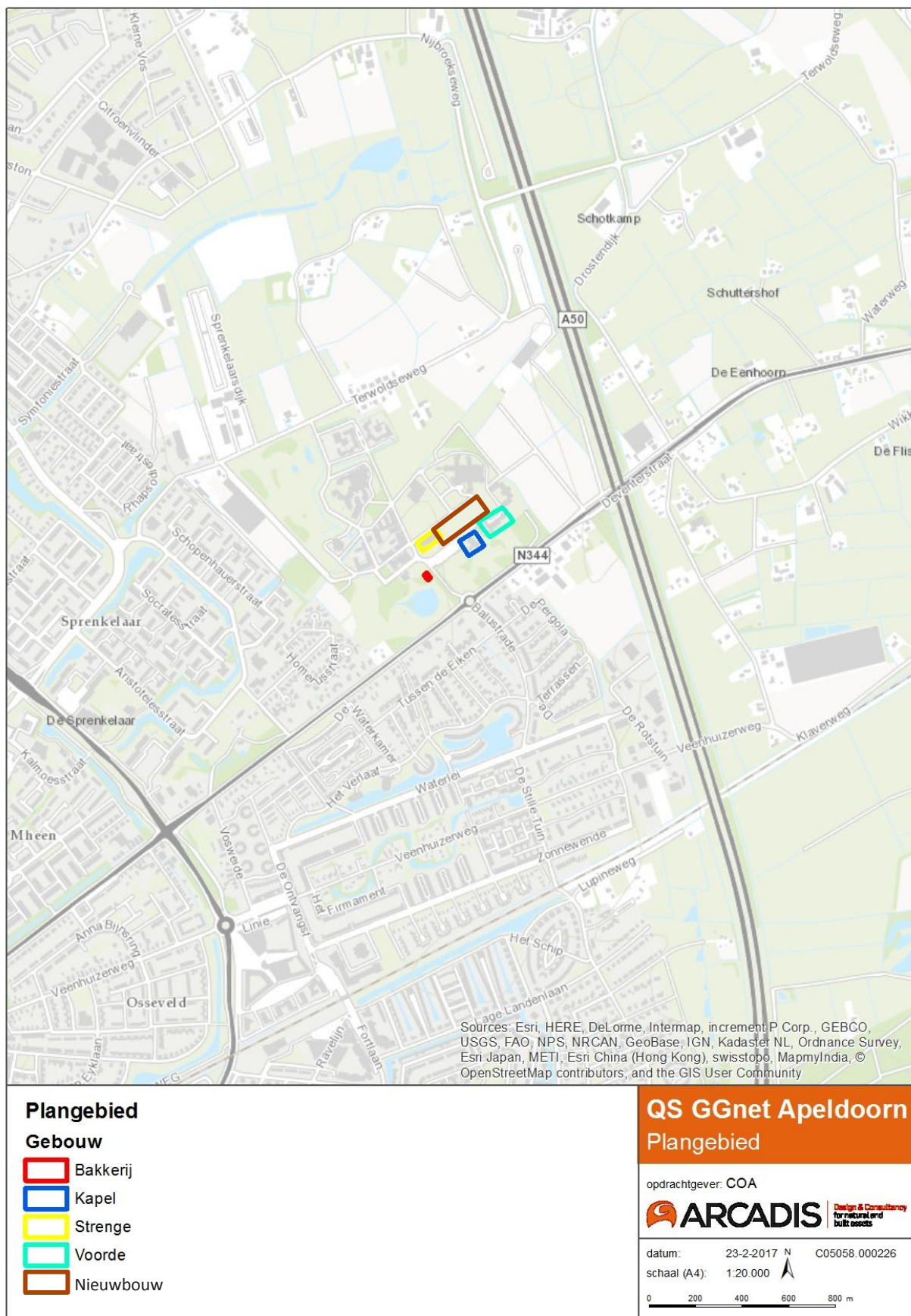
1.2 Leeswijzer

In de navolgende paragraaf wordt het project, de verbouwing van de betreffende panden beschreven. In hoofdstuk 2 wordt het juridisch kader (Wnb) uiteengezet. Daaropvolgend is in hoofdstuk 3 kort de gebiedsbescherming beschreven en in hoofdstuk 4 de QuickScan soortenbescherming beschreven. Hoofdstuk 4 sluit af met een conclusie en eventuele aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

1.3 Verbouwing panden

1.3.1 Locatie

De betreffende panden zijn gelegen op het GGnet terrein welke in het oosten van Apeldoorn gelegen is. Ten oosten van het GGnet terrein loopt de A50 en liggen landbouwgronden die afgewisseld worden met woningen en enkele bosschages. In het noorden liggen tevens landbouwgronden met bosschages. In het zuiden en westen ligt de bebouwde kom van Apeldoorn. Verder westelijk is de Veluwe gelegen. Figuur 1 geeft de ligging van het plangebied weer.

Figuur 1. Ligging plangebieden

Het GGnet terrein bestaat uit relatief oude gebouwen die in een parklandschap gelegen zijn. Op het terrein wordt de bebouwing en parkeerplaatsen afgewisseld met grasveldjes, struiken en diverse boombeplantingen zoals coniferen en loofbomen. De werkzaamheden hebben betrekking op vier gebouwen van het GGnet terrein, namelijk de Bakkerij, de Strenghe, de Voorde en de Kapel alsmede het terrein oostelijk van de Strenghe waar nieuwbouw zal worden gerealiseerd. Deze gebouwen zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Begrenzing plangebieden

De bakkerij ligt aan de zuidwestkant van het terrein en wordt omringd door bosschages. De bakkerij is het kleinste gebouw en bestaat uit leien dakpannen die direct op de dakbedekking liggen. Hierdoor is er geen ruimte onder deze dakbedekking. In de muur zijn grote stootvoegen aanwezig met een achterliggende ruimte. De bakkerij is het enige gebouw die af en toe nog in gebruik is door bewoners van het GGnet terrein en wordt voor bijeenkomsten gebruikt. Figuur 3 geeft een impressie van de Bakkerij weer.

Figuur 3. Impressie Bakkerij

De Strengel ligt in het midden van het GGnet terrein. Het gebouw heeft net als de bakkerij leien dakbedekking waardoor er geen ruimte is onder deze dakbedekking. In de muur zijn diverse gaten. Ook de dakgoot is in zeer slechte staat met een groot gat aan de westkant. Het gebouw bestaat uit twee etages en een zolderruimte. Figuur 4 geeft een impressie van de Strengel weer.

Figuur 4. Impressie de Strenghe

De Kapel is een voormalig kerkgebouw en heeft dakpannen als dakbedekking. Hiervan zijn diverse dakpannen beschadigd en zitten er gaten in. In de muur zijn enkele gaten rondom raampjes in de toren van de Kapel. De toren van de kapel is niet toegankelijk. De Kapel was tot een maand geleden nog in gebruik. Figuur 5 geeft een impressie van het plangebied weer.

Figuur 5. Impressie van de Kapel

De Voorde is een gebouw met drie verdiepingen. Het gebouw verkeert in zeer slechte staat door kapotte dakpannen. Er zijn vele lekkages in de Voorde en in sommige plekken is het plafond losgekomen door de lekkages. In de muur zijn diverse stootvoegen aanwezig die toegang geven tot de achterliggende ruimtes in de muur. Ook zijn er dakpannen met ventilatie gaten waarvan bij meerdere van deze dakpannen een groot gat zit op de plek waar de ventilatiegaten horen te zitten. Figuur 6 geeft een impressie van het plangebied weer.

Figuur 6. Impressie de Voorde

Ten oosten van de Strenghe ligt een gebied waar voorgenomen is nieuwbouw te realiseren. Het omvat een kort gemaaid grasveld met een aantal bomenrijen, verspreid een aantal losse bomen en de fundering van een voormalig gebouw, figuur 7.

Figuur 7: Luchtfoto nieuwbouw gebied

1.3.2 Activiteiten

De vier panden worden geschikt gemaakt voor opvang, begeleiding en tijdelijke huisvesting. De werkzaamheden verschillen voor de panden omdat bij elk pand andere werkzaamheden nodig zijn om de panden geschikt te maken.

De Bakkerij

Bij de bakkerij wordt een dakkapel geplaatst aan de westzijde van het dak. Hiervoor vinden werkzaamheden plaats aan het dak en de dakbedekking.

De Streng

Bij de Streng vinden diverse werkzaamheden plaats. Zo worden aan de noordkant van het pand twee nieuwe dakkappen gerealiseerd welke hetzelfde eruitzien als de huidige dakkappen. Tevens worden er nieuwe leidingen in het pand gelegd welke naar boven lopen en mogelijk door het dak naar buiten gaan. Werkzaamheden hebben hierdoor invloed op de dak ruimtes. Vooral nog wordt de muur ontzien. Mogelijk worden er wel reparaties plaats vinden aan mogelijk lekkages en aan de dakgoot. Werkzaamheden zullen m.u.v. het dak vooral intern plaats vinden. De werkzaamheden hebben als doel om het pand weer bewoonbaar te maken om huisvesting mogelijk te maken.

De Kapel

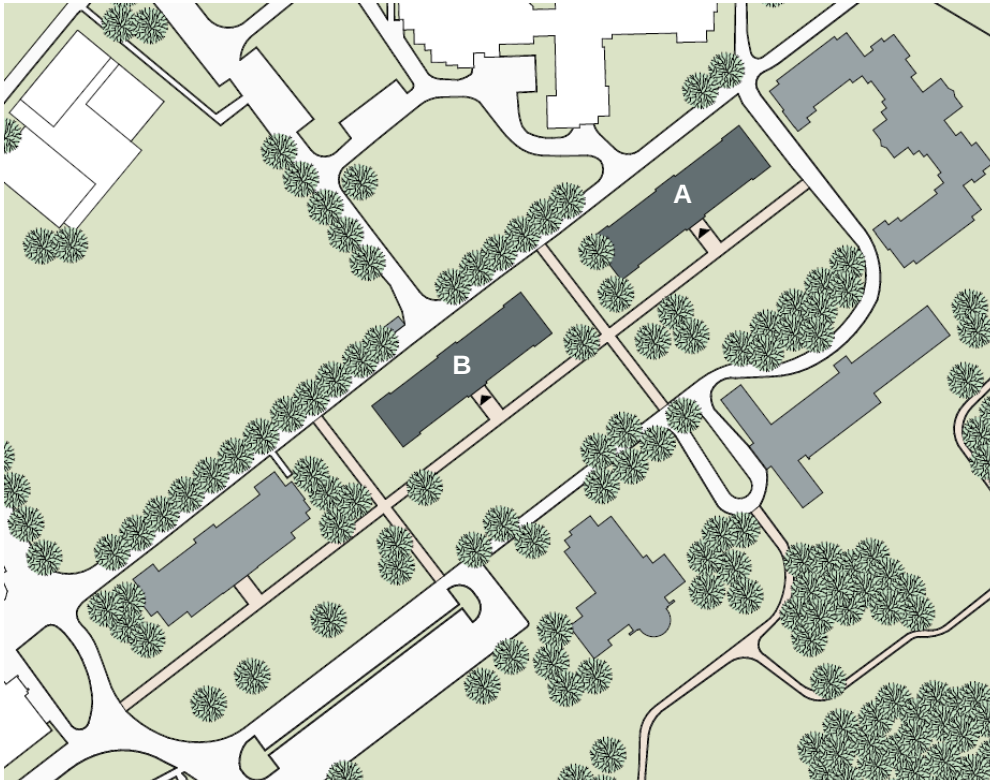
De kapel gaat als gezelschapruimte dienen voor activiteiten. Werkzaamheden hier bestaan uit beheer werkzaamheden zoals het vervangen van kapotte dakpannen en herstellen van lekkages. Deze ingrepen zijn naar verwachting van kleine aard. Grote ingrepen worden niet gedaan aan de Kapel.

De Voorde

Aan de Voorde wordt groot onderhoud uitgevoerd aan het dak en de dakruimtes. Dakpannen worden hierbij vervangen en dakruimtes worden gerepareerd. Ook worden plafons en diverse ruimtes in het pand hersteld. De werkzaamheden zullen, met uitzondering van het dak, vooral intern plaats vinden. De werkzaamheden hebben als doel om het pand weer bewoonbaar te maken zodat deze gebruikt kan worden voor opvang.

Nieuwbouw

Op dit terrein bestaan de werkzaamheden uit het plaatsen van twee nieuwe gebouwen en de aanleg van paden, Figuur 8. Figuur 9 toont het voorgenomen ontwerp van de nieuwbouw door middel van een artist impression.

Figuur 8: kaartweergave van het plangebied met voorgenomen nieuwbouw (A en B).

Figuur 9: Artist impression van voorgenomen nieuwbouw.

1.3.3 Uitvoeringsperiode

De werkzaamheden worden zo spoedig mogelijk uitgevoerd met in achtneming van eventuele consequenties, zoals bijvoorbeeld het broedseizoen, vanuit de natuurwetgeving.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Wet natuurbescherming

Inhoud van de wet

De Wet natuurbescherming (verder Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de relevante delen van de wet gegeven. Artikelen van de Wnb waarnaar wordt verwezen zijn opgenomen in Bijlage A.

Algemene bepalingen

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en soorten, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

2.2 Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden

De Wet Natuurbescherming (Wnb) maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden.

- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding ([art 1.12, lid 2](#)).
- "Bijzondere provinciale natuurgebieden" en "Bijzondere provinciale landschappen" zijn gebieden buiten het NNN aangewezen door gedeputeerde staten vanwege bijzondere natuurwaarden of landschappelijke en cultuurhistorische waarden ([art 1.12, lid 3](#)).
- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de Minister van Economische Zaken heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn ([art. 2.1, lid 1](#)).
- "Bijzondere nationale natuurgebieden" zijn door de Minister van Economische Zaken aangewezen buiten bestaande Natura 2000-gebieden ([art. 2.11, lid 1](#)).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor. Ten aanzien van de bescherming van bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen is in de Wnb geen regeling opgenomen. Provincies kunnen -wanneer zij een dergelijk gebied aan zouden wijzen- daarvoor zelf een regeling opstellen.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Economische Zaken wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. Op de aanwijzing of wijziging van de aanwijzing van gebieden is afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het een wijziging van ondergeschikte aard is. Dit betekent dat deze besluiten openstaan voor bezwaar en beroep.

Gedeputeerde staten zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook -indien daar aanleiding voor bestaat- passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen. Daarnaast moet er voor ieder Natura 2000-gebied een beheerplan worden opgesteld.

Plan, project of andere handeling?

De Wnb maakt onderscheid in plannen, projecten en andere handelingen. Het verschil tussen een plan enerzijds en project en andere handeling anderzijds is duidelijk: Een plan gaat over het voornemen tot het verrichten van een handeling of om het scheppen van een (planologisch) kader voor een toekomstige handeling. Een project of andere handeling gaat altijd om een daadwerkelijk uit te voeren handeling.

Het verschil tussen een project en een andere handeling is lastiger. Kort gezegd komt het erop neer dat er sprake is van een project in geval van een "fysieke ingreep in het natuurlijk milieu" en dat "activiteiten waarbij geen sprake is van werken of ingrepen die de materiële toestand van een plaats veranderen", niet kunnen worden aangemerkt als een project. Bouw-, aanleg- of sloopwerkzaamheden zijn bijvoorbeeld wel projecten. Een activiteit waarbij slechts gebruik wordt gemaakt van een bepaalde locatie, zonder dat deze locatie feitelijk wijzigt, kan niet als project worden aangemerkt. Zo heeft de ABRvS geoordeeld, toen een Nbw-vergunning voor het uitvoeren van strandexcursies met een strandbus aan de orde was dat het een "andere handeling" betrof. Deze activiteit, net als bijvoorbeeld het openstellen van een reeds bestaande weg, kwalificeert niet als project. Ook het verlenen van toestemming om de exploitatie van een vliegveld voort te zetten is geen project. Het verlengen van een start- en landingsbaan van een vliegveld is dan wel weer een project.

In dit geval is er sprake van een project en zal er getoetst worden of een vergunning in het kader van Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Beoordeling van projecten

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen ([art 2.7 lid 2](#)). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning pas verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast ([art 2.7 lid 3 onder a](#) en [art 2.8 lid 1](#)). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens of inzichten op kan leveren ([art 2.8 lid 2](#)).

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag de vergunning alleen worden verleend wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets) ([art 2.8 lid 4](#)). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is een reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Economische Zaken een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat de vergunning wordt verleend ([art 2.8 lid 5](#)). De te nemen compenserende maatregelen moeten onderdeel uitmaken van de vergunning voor het betreffende project ([art 2.8 lid 7](#)). Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen ([art 2.8 lid 8](#)).

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen vergunning Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient de passende beoordeling gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de vergunning Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

2.3 Soortbescherming

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogels
- Overige Europees beschermde soorten
- Nationaal beschermde soorten

Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Overige Europees beschermde soorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen. In Bijlage B is een overzicht opgenomen van het deel dat van nature in Nederland voorkomt.

Nationaal beschermde soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)). Deze lijst is opgenomen als Bijlage C.

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de overige Europees beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de nationaal beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de nationaal beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 2-4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

Vrijgestelde soorten door de Provincie Gelderland zijn:

Grondgebonden zoogdieren:

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën:

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waar aan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 11.1 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een

onthefing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **vogels** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **overige Europees beschermde soorten** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **nationaal beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

3 GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Gelders natuurnetwerk (GNN) of binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde GNN-gebied ligt op ongeveer 1,7 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is De Veluwe die op ongeveer 4 kilometer ten westen van het plangebied gelegen is.

3.2 Mogelijke effecten

Gezien de lokale aard van de voorgenomen ontwikkeling en de afstand tot de beschermde gebieden worden geen effecten verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde natuurgebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

4 SOORTBESCHERMING

4.1 Inleiding

Omdat mogelijk beschermde soorten voorkomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden dient onderzocht te worden of deze al dan niet binnen of in de omgeving van het plangebied voorkomen en wat de effecten van de werkzaamheden zijn op deze soorten.

Doormiddel van een bureaustudie en een eenmalig veldbezoek is onderzocht of de aanwezigheid van beschermde soorten op voorhand uitgesloten kan worden. Hiervoor is verspreidingsdata van de PGO's en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Het oriënterend veldbezoek is uitgevoerd op 21 februari 2017 door C.E. Onnes, ecologisch adviseur bij Arcadis. Het betrof half bewolkt weer met een temperatuur van 10 °C en windkracht 2. Tijdens het veldbezoek is een potentie inschatting gemaakt voor de te verwachten soorten. Eventuele bijzondere waarnemingen zijn tevens genoteerd.

4.2 Voorkomen beschermde soorten in relatie tot werkzaamheden

4.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen diverse vleermuissoorten voor, zoals blijkt uit de NDFF en de verspreidingsatlas (<https://www.verspreidingsatlas.nl//zoogdieren>). Het gaat hier om gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, bosvleermuis, franjestaart, meervleermuis, watervleermuis en baardvleermuis. Diverse vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn gebouw bewonende vleermuizen. Ze houden zich op in dakruimtes, spleten en spouwruimtes in muren van gebouwen. Andere vleermuizen zoals franjestaart en rosse vleermuis zijn boom bewonend en hebben verblijfplaatsen in boomholtes. Sommige vleermuizen hebben zowel in gebouwen als in bomen verblijfplaatsen zoals de gewone grootoorvleermuis.

De vier panden zijn geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Hieronder wordt toegelicht waar mogelijk vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn:

De Bakkerij en de Streng

Bij de Bakkerij en bij de Streng kunnen vleermuizen voorkomen in ruimtes in muren. Deze mogelijke verblijfplaatsen zijn toegankelijk door gaten in de muur en stootvoegen.

In de dakruimtes worden geen vleermuizen verwacht aangezien de dakbedekking direct op het dak licht en er geen tussenliggende ruimtes gevonden zijn. Hierdoor is er geen ruimte voor vleermuizen in het dak. Op de zolderruimtes zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

Bij de aanleg van dakkappen worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord en/of vernietigd of beschadigd. Hierbij is het wel van belang dat de werkzaamheden geen invloed hebben op de muur waar mogelijk wel vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn. Indien er reparaties uitgevoerd worden aan de buitenmuur en/of gat in de dakgoot van de Streng kunnen wel mogelijk verblijfplaatsen vernietigd of beschadigd worden of verstoord worden. Inpandige verbouwingen hebben geen invloed op mogelijke vleermuisverblijfplaatsen.

De Kapel

In de Kapel kunnen vleermuizen via overstekende dakranden achterliggende ruimtes bereiken. Ook kunnen ze via gaten in de muur rondom de ramen in de toren achterliggende ruimtes in de muur of toren bereiken. In de kapel kunnen vleermuisverblijfplaatsen in muren en dakruimtes aanwezig zijn.

Bij de reparatie van enkele dakpannen treedt geen verstoring op van vleermuisverblijfplaatsen mist een eventuele invliegopening (bijvoorbeeld bij overstekende dakpannen) behouden blijft. Bij vervangen van een groter oppervlakte van dakpannen is er kans dat er tocht ontstaat in achterliggende ruimtes waardoor verstoring optreedt van mogelijke aanwezige vleermuizen. Er vinden geen werkzaamheden plaats aan de muren van de Kapel. Hierdoor worden mogelijk vleermuisverblijfplaatsen in muren niet verstoord, vernietigd of beschadigd. Inpandige verbouwingen vinden niet plaats.

De Voorde

In de Voorde kunnen vleermuizen via kapotte dakpannen, overstekende dakpannen en ruimtes in dakpannen op hoeken etc. achterliggende (dak)ruimtes bereiken. De vleermuizen kunnen tevens via

stootvoegen de spouw bereiken. In de Voorde kunnen hierdoor mogelijk vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn in de muur en in dakruimtes. Bij werkzaamheden aan het dak van de Voorde, welke vervangen wordt, kunnen vleermuisverblijfplaatsen verstoord, beschadigd of vernietigd worden. Bij de Voorde vinden er geen werkzaamheden plaats in de spouwmuur. Mogelijke verblijfplaatsen in de muur worden niet verstoord, beschadigd of vernietigd als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Inpandige werkzaamheden hebben geen effecten op mogelijke vleermuisverblijfplaatsen

Nieuwbouw en verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen

Op het terrein van de voorgenomen nieuwbouw staan enkele bomen die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen fungeren. Alle bomen op het terrein worden gespaard, hierdoor zijn effecten op de mogelijke verblijfplaatsen uitgesloten.

Foeragegebied & vliegroutes

Foeragegebied en/of vliegroutes zijn beschermd en de aantasting hiervan is verboden. Tenzij de functie vliegroute of foeragegebied behouden kan blijven en er voldoende alternatieven aanwezig zijn. Het gehele terrein van het GGnet is geschikt als foeragegebied en mogelijk als vliegroute. Het foeragegebied en vliegroutes worden mogelijk verstoord bij de werkzaamheden aangezien op het terrein nieuwbouw zal worden gerealiseerd. Negatieve effecten op foeragegebied en vliegroute als gevolg van de werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten. Dit dient na uitvoering van soortgericht onderzoek opnieuw worden getoetst.

Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied komen diverse beschermde grondgebonden zoogdieren voor zoals de boommarter, eekhoorn, das en steenmarter (NDFF, <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>).

Er zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van boommarter (boomholtes, takkenhopen, struwelen, dassen-, konijnen- en vossenholen) en das (dassenburchten) in het plangebied. Mogelijk wordt de omgeving van het plangebied incidenteel als foeragegebied gebruikt. Het betreft echter geen essentieel foeragegebied aangezien er voldoende alternatief foeragegebied voorhanden is in de directe omgeving is en maar een klein onderdeel van het leefgebied uitmaakt.

De eekhoorn is waargenomen rondom de Strenghe en rondom de Voorde en komt voor op het GGnet terrein. Eekhoorn heeft verblijfplaatsen in eekhoornnesten in bomen. De eekhoorn heeft geen leefgebied in gebouwen en wordt daar dan ook niet verwacht.

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap maar ook in volkomen bosloze gebieden. De soort is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen, boerderijen en tegenwoordig ook in steden. Hij heeft voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De steenmarter heeft tientallen verblijfplaatsen in boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders, kruipruimtes en spouwmuren of ruimtes onder dakbedekkingen. De steenmarter kan al door openingen van 5 á 6 cm kruipen om bij een schuilplaats te komen. Van deze tientallen verblijfplaatsen zijn enkele maar vaste rust en verblijfplaatsen zoals nestplekken. Tijdens het veldbezoek zijn alle gebouwen geïnspecteerd en zijn geen sporen (pootafdrukken, vegen, latrines, voedselvoorraad) of geur van de steenmarter aangetroffen die wijzen op langdurig gebruik. Mogelijk wordt het plangebied incidenteel door de steenmarter als tijdelijke verblijfplaats gebruikt. Binnen het netwerk van verblijfplaatsen zijn er voldoende alternatieve verblijfplaatsen voorhanden waardoor het verdwijnen van een tijdelijke verblijfplaats geen negatieve effecten veroorzaakt op het leefgebied. Door de afwezigheid van sporen in de vier geïnspecteerde gebouwen (de Bakkerij, kapel, Strenghe en de Voorde) kunnen eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen worden uitgesloten.

4.2.2 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In de omgeving van het plangebied (NDFF) komen diverse soorten vogels voor met jaarrond beschermde nesten. Het gaat hier onder andere om havik, buizerd, sperwer, ransuil, kerkuil, steenuil, huismus en gierzwaluw.

Roofvogel horsten (buiserd, sperwer, havik, ransuil) zijn in het plangebied of in de directe omgeving (binnen de 25 meter) van de bebouwing niet aanwezig (NDFF). Ook zijn in de directe omgeving geen sporen gevonden van roofvogels en ransuil zoals braakballen et cetera. In de omgeving zijn wel enkele broedgevallen bekend van buiserd, sperwer en havik. Deze broeden buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden waardoor er verder geen toetsing wordt uitgevoerd.

Kerkuilen broeden in nestkasten, schuren of zolders (90%) of in boomholtes. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen in schuren en zolders aanwezig zijn. In de panden zijn geen sporen gevonden die duiden op de aanwezigheid van de kerkuil. De kerkuil komt niet voor in het plangebied.

Steenuil broeden in holtes en nestkasten in schuren of oude bomen zoals knotwilgen. Sporen van de steenuil zijn niet waargenomen in het plangebied. Vaste rust en verblijfplaatsen van de steenuil worden ook niet verwacht in het plangebied. Buiten het plangebied, ten noorden ervan, is een steenuilkast met een paartje aanwezig. Gezien de onderlinge afstand tussen het plangebied en deze kast worden effecten op dit paartje uitgesloten.

De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hogere dichtheden huismussen dan als er geen groen aanwezig. De huismus komt echter niet voor in een beboste omgeving. De huismus heeft nestplekken in daken van woningen, gebouwen en schuren en heeft voorkeur voor daken met dakpannen.

De Bakkerij en de Strenghe hebben leien dakpannen die direct op het dak liggen. Hierdoor is er geen ruimte onder de dakpannen en is er geen mogelijke nestgelegenheid voor de huismussen. De huismussen worden dan ook niet verwacht in de Bakkerij en de Strenghe.

Zowel bij de Kapel en de Voorde zijn geschikte broedlocaties voorhanden. De huismussen kunnen via kapotte dakpannen de dakruimtes bereiken en hieronder broeden. Ten tijde van het veldbezoek is de huismus niet waargenomen. De huismus kan echter niet op voorhand uitgesloten worden op basis van 1 veldbezoek (RVO, 2014).

De gierzwaluw brengt het grootste deel van zijn leven door in de lucht. Alleen om te broeden verlaten gierzwaluwen tijdelijk het luchtruim. Gierzwaluwen broeden in huizen en andere gebouwen in steden en dorpen. Hier nestelen ze in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens. De gierzwaluw broedt bij voorkeur op een hoogte van minimaal 3 meter zodat hij zich kan laten vallen uit de nestplaats om weg te vliegen. De gierzwaluw is alleen vanaf eind april tot begin september aanwezig in Nederland.

De Bakkerij en de Strenghe hebben leien dakpannen die direct op het dak liggen. Hierdoor is er geen ruimte voor de gierzwaluw om onder het dak te broeden. Daarnaast is het dak van de bakkerij te laag voor de gierzwaluw om te nestelen. Geschikte nestplekken op deze twee panden zijn niet waargenomen.

De Kapel en de Voorde hebben geschikte daken voor de gierzwaluw om te broeden. Ze kunnen onder dakpannen broeden en kunnen als invliegopening de openingen van uitstekende dakpannen aan de dakrand gebruiken. Mogelijk hebben de gierzwaluwen verblijfplaatsen in de Kapel en in de Voorde.

Categorie vijf vogels

Binnen het plangebied kunnen meerdere categorie vijf broedend worden aangetroffen. Omdat er geen bomen en dus ook potentieel broedgebied wordt gekapt worden de effecten op het leefgebied van categorie vijf soorten uitgesloten.

Overige broedvogels

In de Strenghe zijn nestelende kauwtjes waargenomen. Deze gingen via een gat in de dakgoot aan de oostkant van de Strenghe het pand binnen met nestmateriaal. Ook in de coniferen aan de oostkant van de Strengen zijn nestelende duiven waargenomen. Dit nest bevindt zich buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden mits de conifeer behouden blijft en er geen materieel in de buurt van de conifeer komt tijdens het broedseizoen. Indien het gat in de dakgoot gerepareerd tijdens het broedseizoen kan het nest van de kauwtjes verstoord of vernietigd worden.

Mogelijk kunnen ook andere vogels via openstaande ramen in het pand tot broeden komen. Ten tijde van het veldbezoek zijn er nog geen andere nesten van vogels, of vogels met nest indicerende activiteiten waargenomen. In het Voorde staan enkele ramen open. Vogels kunnen deze toegangen gebruiken om in het pand te komen en mogelijk starten met het bouwen van een nest.

De bomen op het nieuwbouw terrein vormen een geschikte locatie voor nesten van broedvogels, het is hierom zaak om, zoals voornemens, de bomen te laten staan en de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen.

4.2.3 Amfibieën en reptielen

In de omgeving van het plangebied komen diverse amfibieën en reptielen voor (NDFF, <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>, <https://www.verspreidingsatlas.nl/reptielen>), namelijk ringslang, levendbarende hagedis, zandhagedis, poelkikker, heikikker en kamsalamander. Geschikt leefgebied voor deze soorten vallen buiten de bebouwing. Ook zijn er geen mogelijke voortplantingsplekken voorhanden in de directe omgeving zoals broeihopen, poelen, watergangen etc. In de panden is geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig. Op het nieuwbouw terrein is tevens geen geschikt habitat aanwezig op grond van de kort gemaaide vegetatie. Beschermde amfibieën en reptielen worden dan ook niet verwacht in het plangebied.

4.2.4 Vissen

In Apeldoorn komt de beschermde beekprik voor (NDFF). De werkzaamheden hebben geen betrekking op waterelementen. (Beschermde) Vissen komen niet voor in het plangebied.

4.2.5 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

In Apeldoorn komt de sleedoornpage voor. De sleedoornpage komt voor in struwelen met sleedoorn of pruimen. Op deze planten (met name sleedoorn) zet de sleedoornpage zijn eieren af. Het plangebied bevat geen van deze planten. Geschikt leefgebied voor de sleedoornpage of andere beschermde ongewervelden is niet aanwezig in het plangebied.

4.2.6 Vaatplanten

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde vaatplanten in de directe omgeving. Geschikt habitat ontbreekt voor beschermde planten vanwege de hoge voedselrijkdom. De aanwezigheid van beschermde planten kan op voorhand worden uitgesloten.

4.3 Overtreding verbodsbepalingen

4.3.1 Mogelijke overtredingen

Er komen in het plangebied vogels, soorten van de habitatrichtlijn (vleermuizen) en nationaal beschermde soorten (grondgebonden zoogdieren) voor. In onderstaand overzicht is gemotiveerd aangegeven welke verbodsbepalingen mogelijk overtreden worden

Tabel 1. Mogelijke overtreding verbodsbepalingen ten aanzien van vogels. Met stoplichtkleuren is aangegeven of wel (rood), mogelijk (oranje) of geen (groen) kans is op overtreding van de betreffende verbodsbepaling.

Verbodsbepaling	Mogelijke overtreding	
Opzettelijk doden of vangen	Mogelijk zijn er in de bebouwing van de Kapel en de Voorde verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels aanwezig. Zonder het nemen van mitigerende maatregelen kunnen vogels gedood worden	
Opzettelijk nesten, rustplaatsen of eieren vernielen	Mogelijk zijn er nesten en/of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig in de Kapel	

	en de Voorde. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden mogelijk nesten, rustplaatsen of eieren vernield. Ook is er een nest van kauwtjes aanwezig. Bij uitvoering tijdens het broedseizoen wordt tevens nesten, rustplaatsen of eieren vernield.	
Eieren rapen	Er worden geen eieren geraapt, overtreding van dit verbod is niet aan de orde.	
Opzettelijk verstoren, tenzij niet van wezenlijke invloed	Mogelijk worden vogels met jaarrond beschermde nesten (huismus en gierzwaluw) verstoord in de Kapel en de Voorde.	

Tabel 2. Mogelijk overtreding verbodsbepalingen ten aanzien van overige Europese beschermde soorten. Met stoplichtkleuren is aangegeven of wel (rood), mogelijk (oranje) of geen (groen) kans is op overtreding van de betreffende verbodsbepaling.

Verbodsbepaling	Mogelijke overtreding	
Opzettelijk doden of vangen	Mogelijk zijn vleermuizen aanwezig in de alle panden. In de Voorde en de Kapel zijn vleermuizen mogelijk aanwezig in de dakruimtes en in ruimtes in de muur. In de Bakkerij en de Strenghe zijn mogelijk vleermuizen aanwezig in de muurruimtes. Mogelijk worden bij werkzaamheden aan dakruimtes (Voorde & de Kapel) of aan de ruimtes in de muur (de Strenghe) vleermuizen gedood of gevangen.	
Opzettelijke verstoren	Mogelijk zijn er vleermuizen aanwezig in de panden of bomen. Ook kan het nieuwbouwgebied dienen als potentieel foerageergebied, alsmede voor vliegroutes. Door de werkzaamheden kan verstoring optreden bij eventuele aanwezigheid.	
Opzettelijk vernielen of rapen van eieren	Er worden geen eieren vernield of geraapt, overtreding van dit verbod is niet aan de orde	
Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	Mogelijk zijn er verblijfplaatsen en/of voortplantingsplaats van vleermuizen aanwezig in de dakruimtes en ruimtes in de muur van de Kapel en de Voorde en in ruimtes in de muur van de Bakkerij en de Strenghe. Bij de werkzaamheden aan de dakruimtes (de Kapel en de Voorde) en werkzaamheden aan de muur (de Strenghe) worden deze mogelijk beschadigd of vernietigd.	
Opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van plantensoorten	Er komen geen beschermde plantsoorten voor in het plangebied. Planten worden niet opzettelijk geplukt, verzameld, afgesneden, ontworteld of vernield. Overtreding van dit verbod is niet aan de orde.	

Tabel 3. Mogelijk overtreding verbodsbepalingen ten aanzien van nationaal beschermde soorten. Met stoplichtkleuren is aangegeven of wel (rood), mogelijk (oranje) of geen (groen) kans is op overtreding van de betreffende verbodsbepaling.

Verbodsbepaling	Mogelijke overtreding	
Opzettelijk doden of vangen	Er worden geen nationaal beschermde dieren gedood of gevangen. Overtreding op dit verbod is niet aan de orde.	
Opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	In het plangebied zijn geen voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen van nationaal beschermde soorten aanwezig. Deze worden dan ook niet beschadigd of vernield met de voorgenomen werkzaamheden. Overtreding van dit verbod is niet aan de orde.	
Opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen van plantensoorten	Er komen geen beschermde plantsoorten voor in het plangebied. Planten worden niet opzettelijk geplukt, verzameld, afgesneden, onworteld of vernield. Overtreding van dit verbod is niet aan de orde.	

4.3.2 Vogelrichtlijn

4.3.2.1 Opzettelijk Doden of vangen

Mogelijk zijn er jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw aanwezig in de Voorde en de Kapel. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden ten tijde van het broedseizoen worden deze nesten verstoord en kunnen nesten verlaten worden wat sterfte van eieren of jonge dieren tot gevolg heeft.

Tevens is er een kauwennest aanwezig in het Strenghe. Bij repareren van het gat in de dakgoot wat door de kauwtjes gebruikt wordt als toegang tot het nest kan het nest verstoord worden waardoor het verlaten kan worden wat sterfte van eieren of jonge dieren tot gevolg heeft. Ook kan het nest ingesloten worden wat sterfte tot eventueel broedende dieren, jongen of eieren tot gevolg heeft.

Ook voor eventuele toekomstige nesten bestaat de kans dat vogels een nest starten binnen de panden door via openstaande ramen binnen te gaan. Bij het afsluiten van het gebouw en het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen bij eventuele nesten vogels ingesloten raken en sterven.

4.3.2.2 Opzettelijk nesten, rustplaatsen of eieren vernielen (Vogelrichtlijn)

In het plangebied is een nest van kauw aanwezig. Mogelijk zijn er nesten van huismus en gierzwaluw aanwezig in het plangebied. Ook andere vogels kunnen zich tijdens het broedseizoen tot broeden komen in het plangebied. Om te voorkomen dat werkzaamheden opzettelijk nesten, rustplaatsen of eieren vernielen dienen werkzaamheden, die (mogelijk) effecten hebben op nesten, buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

Nesten van huismus en gierzwaluw zijn echter jaarrond beschermd. Indien nesten van huismus en gierzwaluw aanwezig zijn is er bij het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen nog steeds sprake van overtreding op de verbodsbepaling voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen of eieren.

4.3.2.3 Opzettelijk verstoren (Vogelrichtlijn)

Als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd treedt er verstoring op voor de kauwtjes en eventuele andere vogels die zich vestigen in de vier gebouwen of op het nieuwbouw terrein.

Verstoring van vogels buiten het broedseizoen is tevens verboden tenzij deze niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. In het plangebied en de directe omgeving leiden de werkzaamheden mogelijk tot lichte verstoring van foeragerende vogels. Er is echter voldoende alternatief leefgebied voorhanden waar de vogels naar uit kunnen wijken. Er is daardoor geen sprake van verstoring met wezenlijke effecten. Er is daardoor geen sprake van overtreding van de verbodsbepaling.

Indien de huismus en gierzwaluw aanwezig zijn kan er verstoring optreden voor soorten met jaarrond beschermde nesten.

4.3.3 Overige Europees beschermde soorten

4.3.3.1 Opzettelijk doden of vangen

Mogelijk zijn er vleermuizen aanwezig in het plangebied. In de Voorde en de Kapel zitten mogelijk vleermuizen in de dakruimtes en ruimtes in de muur. Bij de Strengte en de Bakkerij zitten mogelijk vleermuizen in ruimtes in de muur. Bij de werkzaamheden aan dakruimtes bij de Kapel en de Voorde, en bij werkzaamheden aan ruimtes in de muur van de Strengte kunnen deze verstoord worden of gewond raken waardoor ze kunnen sterven. Bij de aanwezigheid van een kraamkolonie kan verstoring leiden tot sterfte van jonge dieren. Bij het afdichten van gaten in de muren kunnen vleermuizen tevens ingesloten worden waardoor ze sterven.

4.3.3.2 Opzettelijk verstoren

Mogelijk zijn er vleermuizen en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in het plangebied. In de Voorde en de Kapel zitten mogelijk vleermuizen in de dakruimtes en ruimtes in de muur. Bij de Strengte en de Bakkerij zitten mogelijk vleermuizen in ruimtes in de muur. De werkzaamheden aan dakruimtes bij de Kapel en de Voorde, en de werkzaamheden aan ruimtes in de muur van de Strengte kunnen mogelijk leiden tot het verstoren van vleermuizen in hun verblijfplaatsen door het ontstaan van tocht. In de bomen op het nieuwbouwt terrein zitten mogelijk verblijfplaatsen, ook wordt het terrein mogelijk gebruikt als foerageergebied en voor vliegroutes. Gedurende de werkzaamheden kunnen vleermuizen door geluid en kunstlicht worden verstoord.

4.3.3.3 Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Mogelijk zijn er verblijfplaatsen of rustplaatsen aanwezig van vleermuizen. In de Voorde en de Kapel zitten mogelijk vleermuizen in de dakruimtes en ruimtes in de muur. Bij de Strengte en de Bakkerij zitten mogelijk vleermuizen in ruimtes in de muur. Door werkzaamheden zoals het vervangen van de dakbedekking (dakpannen) of herstelwerkzaamheden aan de muren kunnen toegangen tot deze verblijfplaatsen worden gedicht. Hierdoor worden de verblijfplaatsen ongeschikt voor vleermuizen waardoor ze vernietigd worden.

4.4 Conclusie & aanbeveling

4.4.1 Conclusie

Mogelijk zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig (huismus & gierzwaluw). Door werkzaamheden kunnen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Per gebouw hebben de volgende werkzaamheden mogelijk overtreding tot gevolg.

Bakkerij

- Geen, zolang de aanleg van de dakkapel geen invloed heeft op de onderliggende muur en de ruimtes in de muur.

De Strengte

- Afdichten van gaten in buitenmuur en de betimmering van de dakgoot.

De Kapel

- Vervangen van dakpannen
- Reparaties aan dakruimtes

De Voorde

- Vervanging van de dakpannen
- Reparaties aan dakruimtes

Nieuwbouw

- Bouwwerkzaamheden

Alvorens deze werkzaamheden worden uitgevoerd dient eerst nader onderzoek uitgevoerd te worden om vast te stellen, dan wel uit te sluiten of er verblijfplaatsen van huismus gierzwaluw of vleermuizen aanwezig zijn.

Tevens is er een nest aanwezig van kauwtjes in de Streng. Werkzaamheden rondom dit nest mogen pas na het broedseizoen uitgevoerd worden als de jonge kauwtjes het nest verlaten hebben. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juni maar kan afwijken. In gebruik zijnde vogelnesten zijn ongeacht het tijdstip van het jaar beschermd. Het betreffende gat in de dakgoot kan tevens dienen als invliegopening voor mogelijk vleermuisverblijfplaatsen. Om deze reden moet eerst nader onderzoek naar vleermuizen zijn afgerond voordat aan dit gedeelte gewerkt kan worden. Na afronding van het vleermuisonderzoek is het broedseizoen van de kauw ook ten einde.

In panden kunnen mogelijk andere vogels nesten bouwen. Via open ramen kunnen ze de panden binnenkomen momenteel is er nog geen sprake van nesten in de panden. Geadviseerd wordt om de ramen te sluiten en daarmee te voorkomen dat vogels in het pand gaan broeden en verstoord worden als gevolg van inpandige werkzaamheden.

Momenteel is er nog geen sprake van vogelnesten op het nieuwbouwterrein. In het kader van beschermde nesten is het van belang om buiten het broedseizoen aan de werkzaamheden te beginnen. Dit om te voorkomen dat broedvogels zich vestigen alvorens de werkzaamheden.

4.4.2 Nader onderzoek

Het uitvoeren van werkzaamheden genoemd in §4.4.1 is alleen mogelijk nadat huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zijn uitgesloten of met een ontheffing Wnb. Om een ontheffing Wnb te verkrijgen is het noodzakelijk om vast te stellen of vleermuizen, huismus en gierzwaluw aanwezig zijn (of uit te sluiten) en welke functie het plangebied heeft. Dit onderzoek is gebonden aan specifieke voorschriften en protocollen (Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2013; RVO, 2014). Het onderzoek bestaat uit:

Huismus

- 2 veldbezoeken tussen 1 april – 15 mei

Gierzwaluw

- 3 avondbezoeken tussen 1 juni - 15 juli

Vleermuizen

- 3 veldbezoeken tussen 15 mei – 15 juli (2 avondrondes & 1 ochtendronde)
- 2 veldbezoeken tussen 15 augustus – 1 oktober

Geadviseerd wordt dit onderzoek uit te voeren voor de Streng (vleermuizen), de Kapel en de Voorde (vleermuizen, huismus & gierzwaluw) en het nieuwbouwterrein (vleermuizen).

4.4.3 Werkzaamheden die wel uitgevoerd kunnen worden

De volgende werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden zonder mogelijke overtreding op verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

De Bakkerij:

- Aanleg dakkapel mits hierbij de onderliggende muur niet open gemaakt wordt.
- Inpandige werkzaamheden (indeling binnenkamers veranderen)

De Streng

- Inpandige werkzaamheden (indeling binnenkamers veranderen)
- Aanleg leidingen naar het dak mits de (buiten)muur hiervoor niet gebruikt wordt
- Aanleg dakkappen hierbij de onderliggende muur niet open gemaakt wordt

De Kapel

- Inpandige wijziging van de indeling en werkzaamheden

De Voorde

- Inpandige werkzaamheden (indelingen binnenkamers veranderen)

De werkzaamheden genoemd in §4.4.1 kunnen pas uitgevoerd worden nadat nader onderzoek heeft vastgesteld dat verblijfplaatsen van gierzwaluw, huismus en vleermuizen afwezig zijn of nadat een ontheffing Wet natuurbescherming verkregen is. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming duurt 13 weken. Deze termijn kan door het bevoegd gezag eenmalig verlengd worden met 7 weken.

5 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2013). Vleermuisprotocol 2013. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur.

RVO (2014). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (2014). Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis, *Pledcotus auritus*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (2014). Soortenstandaard Gierzwaluw, *Apus apus*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (2014). Soortenstandaard Huismus, *Passer domesticus*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Zwolle.

Websites:

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://www.verspreidingsatlas.nl/>

BIJLAGE A RELAVANTE WETSARTIKELLEN.

HOOFDSTUK 1

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Artikel 1.12

1. Gedeputeerde staten van de provincies dragen, ieder in hun provincie, tezamen zorg voor het nemen van de nodige maatregelen voor:
 - a. de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle in Nederland natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder de vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
 - b. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren en planten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn, en van de in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, genoemd in bijlage I bij de Habitatrichtlijn en habitats van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn, en
 - c. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in Nederland in het wild voorkomende dier- en plantensoorten, bedoeld in artikel 1.5, vierde lid.
2. Met het oog op het eerste lid dragen gedeputeerde staten in hun provincie in elk geval zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd «natuurnetwerk Nederland». Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.
3. Gedeputeerde staten kunnen gebieden gelegen buiten het natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

HOOFDSTUK 2

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.
3. Gedeputeerde staten verlenen een vergunning als bedoeld in het tweede lid uitsluitend indien is voldaan aan:

- a. artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid, wanneer de vergunning betrekking heeft op een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, of
 - b. artikel 2.8, negende lid, wanneer zij betrekking heeft op andere handelingen dan projecten als bedoeld in onderdeel a.
- 4. Het verbod, bedoeld in het tweede lid, is niet van toepassing op projecten en andere handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat dat besluit uitsluitend wordt vastgesteld indien is voldaan aan artikel 2.8.
 - 5. Het verbod, bedoeld in het tweede lid, is niet van toepassing op projecten en andere handelingen waarop het verbod, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onderdeel j, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van toepassing is.

Artikel 2.8

- 1. Voor een plan als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, of een project als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, maakt het bestuursorgaan, onderscheidenlijk de aanvrager van de vergunning, een passende beoordeling van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.
- 2. In afwijking van het eerste lid hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan, onderscheidenlijk project, of deel uitmaakt van een ander plan, voor zover voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project.
- 3. Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.
- 4. In afwijking van het derde lid kan, ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, het plan worden vastgesteld, onderscheidenlijk de vergunning worden verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
 - b. het plan, onderscheidenlijk het project, bedoeld in het eerste lid, is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
 - c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.
- 5. Ingeval het plan, onderscheidenlijk het project, bedoeld in het eerste lid, significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het vierde lid, onderdeel b, de voorwaarde dat het plan, onderscheidenlijk het project nodig is vanwege:
 - a. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
 - b. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.
- 6. Een advies van de Europese Commissie als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel b, wordt door Onze Minister gevraagd. Het bestuursorgaan, onderscheidenlijk gedeputeerde staten doen daartoe een verzoek aan Onze Minister.
- 7. Compenserende maatregelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, maken onderdeel uit van het plan, onderscheidenlijk de verplichting om deze maatregelen te treffen maakt onderdeel uit van de vergunning voor het project, bedoeld in het eerste lid. Het bestuursorgaan dat het plan vaststelt meldt, onderscheidenlijk gedeputeerde staten melden de compenserende maatregelen aan Onze Minister, die de Europese Commissie van de maatregelen op de hoogte stelt.
- 8. Ingeval een compenserende maatregel voorziet in de ontwikkeling of verbetering van leefgebieden voor vogels, natuurlijke habitats of habitats voor soorten buiten een Natura 2000-gebied, draagt Onze Minister ervoor zorg dat deze leefgebieden of habitats een Natura 2000-gebied, of een onderdeel van een Natura 2000-gebied worden.
- 9. Voor een andere handeling als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel b, houden gedeputeerde staten bij het verlenen van de vergunning rekening met de gevolgen die de handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.

HOOFDSTUK 3

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - c. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - d. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - e. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

Artikel 3.31

1. De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:
 - a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
 - c. een bestendig gebruik, of
 - d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

BIJLAGE B EUROPEES BESCHERMDE SOORTEN

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Zoogdieren (overig)			
Bever	x		
Hamster	x	x	
Hazelmuis	x		
Lynx	x		
Noordse woelmuis	x		
Otter	x	x	
Wilde kat	x		
Zoogdieren (vleermuizen)			
Baardvleermuis	x	x	
Bechstein's vleermuis	x	x	
Bosvleermuis	x	x	
Brandt's vleermuis	x	x	
Dwergvleermuis	x		
Franjestaart	x	x	
Grijze grootoorvleermuis	x	x	
Grootoorvleermuis	x	x	
Grote hoefijzerneus	x	x	
Grote rosse vleermuis	x	x	
Ingekorven vleermuis	x	x	
Kleine dwergvleermuis	x		
Kleine hoefijzerneus	x	x	
Laatvlieger	x	x	
Meervleermuis	x	x	
Mopsvleermuis	x	x	
Noordse vleermuis	x	x	
Rosse vleermuis	x	x	
Ruige dwergvleermuis	x	x	
Tweekleurige vleermuis	x	x	
Vale vleermuis	x	x	
Watervleermuis	x	x	
Zoogdieren (marien)			
Bruinvis	x	x	
Bultrug		x	x

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Dwergpotvis		x	
Gestreepte dolfijn		x	
Gewone dolfijn	x	x	
Gewone spitsdolfijn		x	
Gewone vinvis		x	x
Griend		x	
Grijze dolfijn		x	
Kleine zwaardwalvis		x	
Narwal		x	
Noordse vinvis			x
Orka		x	
Potvis			x
Tuimelaar	x	x	
Walrus		x	
Witflankdolfijn	x	x	
Witsnuitdolfijn	x	x	
Amfibieën			
Boomkikker	x	x	
Geelbuikvuurpad	x	x	
Heikikker	x	x	
Kamsalamander	x	x	
Knofflookpad	x	x	
Poelkikker	x		
Rugstreeppad	x	x	
Vroedmeesterpad	x	x	
Vuursalamander	x		
Reptielen			
Gladde slang	x	x	
Muurhagedis	x	x	
Zandhagedis	x	x	
Reptielen (schildpadden)			
Dikkopschildpad	x	x	x
Kemp's zeeschildpad	x	x	x
Lederschildpad	x	x	x

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Soepschildpad	x	x	x
Vissen			
Houting	x		
Steur	x	x	
Vlinders			
Apollovlinder		x	
Boszandoog		x	
Donker pimpernelblauwtje	x	x	
Grote vuurvlinder	x	x	
Moerasparelmoervlinder		x	
Pimpernelblauwtje	x		
Teunisbloempijlstaart		x	
Tijmblauwtje	x	x	
Zilverstreephooibeestje	x	x	
Libellen en waterjuffers			
Bronslibel	x	x	
Gaffellibel		x	
Gevlekte witsnuitlibel	x	x	
Groene glazenmaker	x	x	
Mercuurwaterjuffer		x	
Noordse winterjuffer	x	x	
Oostelijke witsnuitlibel	x	x	

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I, II	Conventie van Bonn, Annex I
Rivierrombout	x	x	
Sierlijke witsnuitlibel	x	x	
Kevers			
Brede geelrandwaterroofkever	x	x	
Gestreepte waterroofkever	x	x	
Heldenbok	x		
Juchtleerkever	x	x	
Vermiljoenkever	x	x	
Insecten (overig)			
Oeveraas		x	
Mollusken			
Bataafse stroommossel	x		
Platte schijfhoren	x		
Planten			
Drijvende waterweegbree	x	x	
Geel schorpioenmos		x	
Groenknolorchis	x	x	
Kleine vlotvaren		x	
Kruipend moerasscherm	x	x	
Liggende raket		x	
Tonghaarmuts		x	
Zomerschroeforchis	x	x	

BIJLAGE C NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN

Art. 3.10 Wnb		
Zoogdieren (overig)		
Aardmuis	Vuursalamander	Hoogveenglanslibel
Boommarter	Reptielen	Kempense heidelibel
Bosmuis	Adder	Speerwaterjuffer
Bunzing	Hazelworm	Kevers
Damhert	Levendbarende hagedis	Vliegend hert
Das	Ringslang	Planten
Dwergmuis	Vissen	Akkerboterbloem
Dwergspitsmuis	Beekdonderpad	Akkerdoornzaad
Edelhert	Beekprik	Akkerogentroost
Eekhoorn	Elrits	Beklierde ogentroost
Egel	Europese rivierkreeft	Berggamander
Eikelmuis	Gestippelde alver	Bergnachtorchis
Gewone bosspitsmuis	Grote modderkruiper	Blaasvaren
Grote bosmuis	Kwabaal	Blauw guichelheil
Haas	Vlinders	Bokkenorchis
Hermelijn	Aardbeivlinder	Bosboterbloem
Huisspitsmuis	Bosparemoervlinder	Bosdravik
Konijn	Bruin dikkopje	Brave hendrik
Molmuis	Bruine eikenpage	Brede wolfsmelk
Ondergrondse woelmuis	Donker pimperlblauwtje ¹⁾	Breed wollegras
Ree	Duinparemoervlinder	Bruinrode wespenorchis
Rosse woelmuis	Gentiaanblauwtje	Dennenorchis
Steenmarter	Grote paremoervlinder	Dreps
Tweekleurige bosspitsmuis	Grote vos	Echte gamander
Veldmuis	Grote vuurvinder ¹⁾	Franjementiaan
Veldspitsmuis	Grote weerschijnvlinder	Geelgroene wespenorchis
Vos	Iepenpage	Geplooid vrouwenmantel
Waterspitsmuis	Kleine heivlinder	Getande veldsla
Wezel	Kleine ijsvogelvlinder	Gevlekt zonneroosje
Wild zwijn	Kommavilinder	Glad biggenkruid
Woelrat	Pimperlblauwtje ¹⁾	Gladde zegge
Zoogdieren (marien)	Sleedoornpage	Groene nachtorchis
Gewone zeehond	Spiegeldikkopje	Groensteel
Grijze zeehond	Veenbesblauwtje	Groot spiegelklokje
Amfibieën	Veenbesparemoervlinder	Grote bosaardbei
Alpenwatersalamander	Veenhooibeestje	Grote leeuwenklauw
Bruine kikker	Veldparemoervlinder	Honingorchis
Gewone pad	Zilveren maan	Kalkboterbloem
Kleine watersalamander	Libellen en waterjuffers	Kalketrip
Meerkikker	Beekrombout	Karhuizeranjer
Middelste groene kikker	Bosbeekjuffer	Karwijselie
Vinpootsalamander	Donkere waterjuffer	Kleine ereprijs
	Gevlekte glanslibel	Kleine schorseneer
	Gewone bronlibel	Kleine wolfsmelk
		Kluwenklokje

Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruiptijm
Lange zonnedaauw
Liggende ereprijs
Moerasgamander
Muurbloem
Naakte lathyrus
Naaldenkervel
Pijlscheefkalk
Roggelelie
Rood peperboompje
Rozenkransje
Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubvaren
Schubzegge
Smalle raai
Spits havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers
Zandwolfsmelk
Zinkviooltje
Zweedse kornoelje

¹⁾Deze soorten staan ten onrechte op de bijlage bij de wet. Ze staan namelijk ook genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en/of ook op bijlage II van de Conventie van Bern. Daarom zijn dit soorten zoals bedoeld in Wnb art. 3.5

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C05058.00266.0100
Onze referentie: 079617903 C